

Heta Hölttä – Seta ry

Nimeni on Heta Hölttä, olen 30-vuotias helsinkiläinen. Olen tehnyt töitä yhdenvertaisuuden ja ihmisoikeuksien teemojen parissa järjestöissä vuodesta 2016. Tällä hetkellä suunnittelen väitöskirjan tekemistä. Olen kiinnostunut tulevaisuudesta fossiilikapitalismin jälkeen ja mun lempiasioita on lukeminen, uiminen ja luonnossa liikkuminen.

Kuva © Inka Lähteenaro

Opinnot

Aloitin sosiologian opinnot vuonna 2011 ja valmistuin 2016. Tein pitkänä sivuaineena maailmanpolitiikan perus- ja aineopinnot globaalin poliittisen taloustieteen linjalla. Sosiologian kandidopinnoissa kävin paljon kaupunkisosiologiaa ja olin kiinnostunut eriarvoisuudesta. Graduni kirjoitin paperittomien siirtolaisten terveydenhuoltoon liittyen.

Järjestökokemus

Olen ollut aktiivinen useissa järjestöissä yliopiston ulkopuolella. En todennäköisesti olisi saanut ensimmäistä työtäni nykyisessä työpaikassani Setalla, ellei minulla olisi taustaa nuorisoyhteisöjen aktiivina. Kaikki työntekijäni ovat tähän mennessä aina liittyneet nuorisoyhteisöön, mutta minulla en ole tehnyt oikeastaan mitään opintoja spesifisti nuoriin tai nuorisotyöhön liittyen. Olen tehnyt Prometheus-leirin tuki ry:ssä eli Protussa nuorten aikuistumisleirejä ja monipuolisesti leirien suunnitteluun ja järjestöjen pyörittämiseen liittyviä tehtäviä. Olen myös ollut järjestämässä Nuorten filosofiatapahtumaa parina vuonna.

Lisäksi olen tehnyt jonkin verran asioita muissa järjestöissä opiskeluaikana ja varmaan tuollainen yleinen aktiivisuus on ollut hyödyksi. Järjestötaustan ansiosta olen esimerkiksi tiennyt, miten järjestöt toimivat, miten tehdään vaikkapa toimintasuunnitelmia, strategioita tai rahoitushakemuksia ja miten järjestöjen päätöksenteko toimii. Ei se ole välttämätöntä, mutta eduksi varsinkin, jos haluaa työllistyä järjestöön.

Työhistoria

Opiskeluaikana tein kesä- ja keikkatöitä uimavalvojana, mutta yleisesti ottaen tein opintojen aikana tosi vähän töitä verrattuna muihin. Olin harjoittelussa THL:ssä, jossa seurasin paperittomien terveydenhuoltoon liittyvää lakiesitystä ja sain idean graduaiheelleni. Tein myös yhden lyhyen keikkatyön tutkimusavustajana yliopistolla, jossa toimitin yhtä opiskelijatyönä tehtyä tutkimusjulkaisua.

Valmistuttuani sain heti töitä Setalta. Ensimmäinen homma oli muutaman kuukauden projekti, mutta muutama kuukausi sen päättymisen jälkeen avautui asiantuntijan sijaisuus, johon hain ja tulin valituksi. Silloin työnkuva oli pitkälti sama kuin minulla on nyt. Se oli melkein puolentoista vuoden pätkä, jonka jälkeen sain työn Nuorisotalon kattojärjestö Allianssilla yhdenvertaisuusasiantuntijan sijaisena. Sijaisuus kesti taas noin puolitoista vuotta, jonka aikana opin paljon uutta ja muun muassa koulutin nuorisotalon toimijoita edistämään yhdenvertaisuutta. Sen jälkeen olin noin yhdeksän kuukautta työttömänä, kunnes päädyin nykyiseen osa-aikaiseen työhöni, joka on siis taas sijaisuus.

Koko työurani tähän asti oman alan töissä on siis koostunut määräaikaisuuksista ja pääasiassa sijaisuuksista. Onneksi olen itse päässyt tekemään vähän pidempiä pätkiä, joiden aikana ehtii kuitenkin saada työstä otteen ja päästä osaksi työyhteisöä.

Nykyinen työ

Työskentelen tällä hetkellä ihmisoikeusjärjestö Setan Nuorisotyön vaikuttamisen asiantuntijana, eli teen vaikuttamistyötä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumiseksi. Työni on määräaikainen perhevapaan sijaisuus ja minulla on osa-aikainen, 50-prosenttinen työaika.

Nykyisen työn sain niin, että entinen pomoni soitti minulle ja kysyi, haluanko tulla taas sijaiseksi. Aiemmat työt olen saanut hakemalla avoimesti ilmoitettua paikkaa, eli tämä on ensimmäinen ”piilotyöpaikkani”. Alun perin hain Setalle, koska olin kiinnostunut ihmisoikeustyöstä ja Seta oli minulle järjestönä tuttu ja koin sen tekemän työn tärkeäksi. Lisäksi työnkuva kuulosti sopivalta, minulla oli siinä vaadittua osaamista ja ajoitus oli hyvä, sillä työ sattui olemaan auki juuri kun olin valmistumassa. Osittain oli siis tietysti sattumaa, että tämä valmistumisen jälkeinen työurani suuntautui nimenomaan ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden teemoihin.

Työnkuva ja tyypillinen työpäivä

Poliittinen vaikuttamistyö on hyvin vaihtelevaa ja monipuolista. Työtehtäväni voisi tiivistää niin, että varmistan eri tavoin, että sateenkaarilasten ja -nuorten oikeudet toteutuisivat nykyistä paremmin ja heidän hyvinvointinsa paranisi. Viime aikoina pinnalla olleita ja jatkuvia teemoja työssäni ovat yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, lasten oikeudet, sensitiivinen kohtaaminen, kouluhyvinvointi ja kouluterveydenhuolto, korkeakoulujen saavutettavuus, tietysti translain uudistus ja ikäraja ja mielenterveys. Näiden aiheiden tiimoilta olen esimerkiksi ollut tapaamisissa eri yhteistyökumppaneiden kanssa, kirjoittanut tekstejä, järjestänyt keskustelutilaisuuksia, pitänyt koulutusta, kirjoittanut lausuntoja, kommentoinut ministeriön tekemää selvitystä ja ideoinut tulevaa kampanjointia.

Tässä työssä ei oikein ole sellaista yhtä tyyppillistä työpäivää. Työ sisältää nyt aika paljon kirjoittamista ja myös muiden kirjoittamien asioiden kommentointia. Käyn tapaamisissa ja tilaisuuksissa puhumassa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksista. Koulutuksiin ja niiden suunnitteluun menee aika paljon aikaa. Tosi paljon on sitä sähköpostien lukemista ja niihin vastaamista.

Tärkeä osa työtä ovat verkostotapaamiset, joissa saa tärkeää tietoa tapahtuvista asioista ja yleisestä ihmisoikeustilanteesta ja saa vaihdettua tietoa niin, että tehdään työtä yhdessä eikä erillään. Jatkuvasti pitää tietysti pysyä kärryillä yhteiskunnassa tapahtuvista asioista ja toisaalta ajankohtaisesta tutkimuksesta. Tutkimuksen lukemiseen on kyllä usein haastavaa löytää tarpeeksi aikaa. Lisäksi ihmisoikeusraportoinnin seuraamista ja järjestöjen omaan raportointiin osallistumista. Pidän eri tavoin omalta osaltani huolta siitä, että erilaisissa lapsia ja nuoria koskevissa poliittisissa prosesseissa sateenkaarinooria ei unohdeta. Saan myös tehdä yhteistyötä Setan nuorten vaikuttajaryhmän kanssa ja tukea heitä kampanjoiden ja vaikuttamistyön tekemisessä.

Aika paljon työ on myös sellasta samojen avainsanojen toistelua eri yhteyksissä. Itsemääräämisoikeus, normitietoisuus, sensitiivisyys, syrjivät rakenteet, yhdenvertaisuuden edistäminen. Järjestöissä työnkuvaan liittyy myös aina tosi paljon kaikkea muuta kiinnostavaa, pääsee osallistumaan strategian tekoon, tekemään itse viestintää, hakemaan hankerahoitusta, voi toteuttaa omia ideoitaan kuten vaikkapa tehdä jonkun uuden materiaalin nuorille tai ammattilaisille.

Parasta työssä

Pidän monipuolisista kohtaamisista eri alojen ammattilaisten kanssa, niissä oppii aina jotain uutta. Parasta on, kun joku yhteistyö sujuu oikein hienosti ja syntyy ihan uusia ajatuksia tai näkökulmia. On kiva tehdä työtä, jonka tekemisellä tuottaa maailmaan enemmän hyviä kuin huonoja asioita ja jonka tekemisen voi usein kokea merkitykselliseksi. On mukavaa kirjoittaa ja kehittyä työssä kirjoittajana. Olen tutustunut hirveän moniin kiinnostaviin ja ihaniin ihmisiin mun työn kautta ja lopulta se on ehkä jopa kaikkein merkityksellisintä. Totta kai on tärkeää, että työssä saa onnistumisen kokemuksia, ja onneksi niitäkin on tullut paljon. Tällä hetkellä nautin siitä, että saan tehdä osa-aikaisena töitä, ja että mulla on riittävästi vapaa-aikaa.

Haasteita aiheuttaa ehkä eniten työn rajaaminen ja sen hyväksyminen, että asiat muuttuvat hitaasti. Samalla itse ehtii tehdä vain todella rajallisen määrän asioita. Opiskeluajoista kaipaankin sitä, että ehtisi perehtyä asioihin kunnolla ja ajatella niitä vähän syvällisemmällä tasolla kuin mitä päivittäisessä työn arjessa ehtii.

Työ sosiologina

Ylipäänsä olen tähän mennessä töissäni kokenut, että työhän liittyy paljon sosiologisten käsitteiden avaamista arkikielellä ja eri konteksteissa. Sosiologia on opettanut minut ajattelemaan yhteiskuntaa ja sen rakenteita enkä oikein voi kuvitella, että pärjäisin työssäni ilman niitä käsitteellisiä työkaluja, mitkä minulla on. Sosiologian opintojen ansiosta osaan esimerkiksi sanoittaa rakenteiden ja toimijuuden rooleja eri tilanteissa ja ymmärrän eriarvoisuutta tuottavien rakenteiden muotoutumista. Koen oppineeni opinnoissa myös tietynlaista näkökulman vaihtamista tarkastellessa jotain ilmiötä, että voi tarkastella samaa asiaa esim. yksilön, rakenteiden tai instituutioiden näkökulmasta.

Olisi todella vaikeaa tehdä vaikuttamistyötä, jos ei ymmärtäisi, miten eriarvoisuus rakentuu ja miten normit, rakenteet, instituutiot tai muut vastaavat toimivat. Kouluttaessa on tärkeää osata sanoittaa hankalia käsitteitä, kuten vaikkapa normatiivisuutta tai rakenteellista syrjintää. Tietysti tärkeä taito on yleinen kriittisyys ja toisaalta tutkimustiedon omaksuminen ja ymmärtäminen liittyen oman työn teemoihin. Sosiologina ymmärrän yhteiskuntaa kokonaisuutena ja pystyn asettamaan asioita kontekstiin.

Kokemuksia työelämästä – Tietotyö, asiantuntijuus ja työttömyys

Aivojen hyvinvointiin liittyviä asioita ei mielestäni käsitellä tarpeeksi, myöskään opintojen näkökulmasta. Erityisesti siinä alussa, kun siirtyi työelämään, oli tosi vaikea hahmottaa esimerkiksi sitä, kuinka paljon ajattelua vaativaa työtä oikeasti voi tehdä päivässä. Se, että olisi tietotyössä tehokas 8 tuntia on lopulta suurimmalle osalle ihmisistä aika mahdotonta. Muistan, kun jossain palaverissa joku vanhempi asiantuntija sanoi, että eihän laadukasta työaika ole päivässä realistisesti kuin noin 4 tuntia. Se oli minulle tosi iso juttu ja validoi omaa kokemusta. Mielestäni ehkä tärkein työelämätaito on osata tehdä asiat tarpeeksi hyvin, mutta ei liian hyvin. Mutta se, mikä itse kullekin on tärkeää, riippuu tietysti luonteesta ja vastaavasti. Minulla on ollut taipumusta tehdä asiat liian huolella, ja projekteista irti päästäminen on ollut vaikeaa. En tiedä, voiko tähän jotenkin valmistaa opinnoissa.

Minusta pitäisi myös enemmän puhua siitä, miten asiantuntijaksi kasvetaan ja miten yliopistosta maisteriksi valmistuttuaan ei kovinkaan moni voi olla valmis asiantuntija. Se voi aiheuttaa turhan paljon paineita niihin ekoihin työpaikkoihin, jos tuntuu siltä, että sulta odotetaan samanlaista asiantuntijuuden tasoa kuin vaikka joltain 10 vuotta niitä töitä tehneeltä. Varsinkaan järjestöpuolella ei tyypillisesti ole ainakaan tittelien tasolla mitään jakoa juniori- ja senioriasiantuntijoihin. Se voi toisaalta olla hyvä juttu, ainakaan kenenkään osaamista ei vähätellä, eikä ole turhia hierarkioita. Toisaalta sen sanoittaminen, että niinä ensimmäisinä vuosina on paljon kasvua ja oppimista, ei olisi pahitteeksi.

Ehkä olisin halunnut myös etukäteen enemmän rauhoittavaa viestiä siitä, että alkutyöurasta työttömyysjaksot on aika tavallisia eivätkä todennäköisesti ole lainkaan haitaksi. Ainakaan minulla työttömyysjaksot eivät ole toistaiseksi tulleet esiin työnhaussa millään lailla. Toki tämä voi jonkin verran riippua sektorista, jolla on töissä.

Terveisiä opiskelijoille – Armollisuutta ja yhteisöllisyyttä

Minulle tärkeä ajatus tällä hetkellä on se, että töitä ehtii kyllä elämässä tehdä. Toivon kaikille enemmän lempeyttä ja armollisuutta itseä kohtaan. Toivon, että saamme joskus tulevaisuudessa sellasen järkevemmän yhteiskunnan, jossa palkkatyön ei tarvitsisi olla niin iso asia elämässä, vaan voisi helpommin tehdä monenlaisia juttuja, mistä on kiinnostunut.

En halua sanoa, että älkää stressatko, mutta ehkä niin, että älkää ainakaan pitäkö työelämään mahdollisesti liittyviä paineita merkinä siitä, että teissä olisi jotain vikaa. Paineethan ovat pitkälti ulkoisia ja yhteiskunnallisesti tuotettuja, ja tässä ajassa on paljon epävarmuutta.

Kun mietitte työtä, niin miettikää myös sitä perspektiivissä, mikä itsellenne on merkityksellistä ja mikä rooli työllä on elämässä. Monille meistä on tärkeää saada tunnustusta ja tuntea tekevänsä osansa, mutta palkkatyö ei ole ainoa keino siihen. Jos ei löydä vaikka oman alan töitä heti, se ei tarkoita sitä, etteikö voisi tehdä omaan alaan liittyviä kiinnostavia juttuja.

Haluaisin myös kannustaa siihen, että tuette toisianne näissä työhön liittyvissä jutuissa, ettei tarvitsisi yksin hakea, pohtia ja stressata. Tehkää yhdessä ja sparrailkaa toisianne työnhakemusten teossa ja kaikessa. Rakennetaan yhteisöjä, joiden avulla on helpompi selvittää kilpailullisuutta ylikorostavassa maailmassa!